

Sygn. akt III AUa 386/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Beata Górską SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 r. w Szczecinie

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 marca 2016 r. sygn. akt VI U 756/15

oddala apelację.

SSO del. Gabriela Horodnicka - SSA Barbara Białecka SSA Beata Górską

Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 386/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.08.2015 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu M. G. prawa do odsetek za zwłokę w przyznaniu prawa do renty socjalnej.

Ubezpieczony M. G. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do odsetek.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podniósł, iż brak jest podstaw prawnych do ustalenia odsetek za zwłokę.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2016 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 28 sierpnia 2015 roku znak (...) w ten sposób, że zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz ubezpieczonego M. G. kwotę 5.552,98 zł (pięciu tysięcy pięciuset pięćdziesięciu dwóch złotych 98/100) tytułem odsetek.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

M. G. w okresie od dnia 02.10.2003 r. do dnia 31.05.2008 r. pobierał rentę socjalną. W dniu 21.02.2012 r. do organu rentowego wpłynął wniosek ubezpieczonego o ustalenie prawa do renty socjalnej. Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 07.03.2012 r. ustalił, iż badany nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 26.04.2012 r. orzekła, że ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Decyzją z dnia 18.06.2012 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej, powołując się na w/w orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS. Od decyzji tej ubezpieczony odwołał się w dniu 18.07.2012 r. Prawomocnym wyrokiem z dnia 8 lipca 2015 roku, sygn. akt VI U 886/12 Sąd Okręgowy - Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu M. G. prawo do renty socjalnej od 1 lutego 2012 roku do 31 maja 2014 roku.

W toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy neurologa, ortopedy, reumatologa, psychologa oraz specjalisty medycyny pracy, którzy rozpoznali u ubezpieczonego chorobę(...) stawów biodrowych powstałą przed ukończeniem 18 roku życia oraz stan po alloplastyce obu stawów biodrowych i stwierdzili, że ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed 18 rokiem życia w okresie od dnia 1 lutego 2012 r. do dnia 31 maja 2014 r.

Decyzją z dnia 28.08.2015 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do renty socjalnej na okres od 1 lutego 2012 roku do 31 maja 2014 roku, podejmując wypłatę od 16.03.2012 r. tj. dnia zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Wypłata świadczenia przez organ rentowy ubezpieczonemu nastąpiła w dniu 03.09.2015 r.

Biegli wydający opinię w sprawie VI U 886/12 orzekali w oparciu okoliczności znane Komisji Lekarskiej ZUS wydającej orzeczenie w dniu 26.04.2012 r. Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS obarczone było błędem polegającym na nieadekwatnej do stanu faktycznego interpretacji badania klinicznego i badań oraz wyników dołączonych do akt sprawy. O decyzji biegłych nie decydowały nowe dowody w postaci karty szpitalnej związanej z zabiegiem operacyjnym dotyczącej okresu 7.11.2012 r. - 20.11.2012 r. oraz karty informacyjnej pobytu na Oddziale (...).

Wysokość odsetek za okres zwłoki od dnia 29.05.2012 r. do dnia 03.09.2015 r. wynosi 5.552,98 zł.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za uzasadnione, podnosząc, że ustalenia w postępowaniu wymagało, czy odmowa przyznania prawa do renty nastąpiła wskutek błędu pozwanego, co stosownie do treści art. 85 ust.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) powodowałoby obowiązek zapłaty odsetek.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z wyżej wymienionym przepisem, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Sąd meriti podkreślił, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, iż zawarte w art. 85 ust.1 ustawy określenie „nie ustalił prawa do świadczenia” oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej prawa do świadczenia mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (wyrok SN z 09.03.2001r., II UKN 402/00 OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 501). Odsetki nie przysługują w przypadku,

gdy opóźnienie w przyznaniu lub podwyższeniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Za błąd pozwanego musi zostać uznany błąd lekarza orzecznika, komisji lekarskiej ZUS, którzy przez błędne określenie stanu zdrowia ubezpieczonego spowodowali wydanie decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania świadczenia i naruszającej w ten sposób przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do renty.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew stanowisku pozwanego w/w przepis znajduje zastosowanie również w przypadku odsetek za opóźnienie przy ustalaniu prawa do renty socjalnej. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 r., sygn. II UZP 5/11 wskazano bowiem jednoznacznie, że przepis art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określający obowiązek organu rentowego w zakresie zapłaty odsetek ubezpieczonemu z tytułu opóźnienia przy ustalaniu prawa do świadczeń lub przy ich wypłacie, stanowi o zwłoce w przyznaniu świadczenia nie tylko z ubezpieczenia społecznego, ale także świadczenia zleconego do wypłaty na mocy odrębnych przepisów lub świadczeń określonych na mocy umów międzynarodowych.

Sąd pierwszej instancji powołał się również na pogląd Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wyrażony w wyroku z dnia 6 lutego 2014 r., w sprawie o sygn. akt III AUa 647/13, zgodnie z którym „renta socjalna mieści się w kategorii świadczenia zleconego do wypłaty na mocy odrębnych przepisów do których należą ustawa o rencie socjalnej, ponieważ zgodnie z art. 12 ust. 1 tej ustawy, decyzję w sprawie przyznania renty socjalnej wydaje i świadczenie to wypłaca jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o rentę socjalną. W związku z powyższym także w odniesieniu do renty socjalnej jako świadczenia zleconego do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych istnieje obowiązek organu rentowego do wypłaty ubezpieczonej należnych odsetek, a materialno – prawną podstawę ich przyznania ubezpieczonej w razie nieustalenia dla niej w terminie prawa do świadczenia, stanowi przepis art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”

Celem wyjaśnienia, czy ustalenie u ubezpieczonego w toku postępowania VI U 886/12 niezdolności do pracy zostało poczynione na podstawie okoliczności znanych Komisji Lekarskiej w Z. wydającej orzeczenie z dnia 26.04.2012 r., czy też w toku postępowania przed Sądem zostały przedstawione nowe dowody lub okoliczności wskazujące na istnienie niezdolności do pracy, a w konsekwencji czy orzeczenie Komisji dotknięte było błędem, a jeżeli tak na czym ów błąd polegał, Sąd meriti dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych neurologa i ortopedy, wydających opinię w w/w sprawie celem wyjaśnienia okoliczności spornych.

Biegli jednoznacznie stwierdzili, iż wydający opinię w sprawie VI U 886/12 orzekali w oparciu okoliczności znane Komisji Lekarskiej ZUS wydającej orzeczenie w dniu 26.04.2012 r. W ocenie biegłych orzeczenie komisji lekarskiej ZUS obarczone było błędem polegającym na nieadekwatnej do stanu faktycznego interpretacji badania klinicznego i badań oraz wyników dołączonych do akt sprawy. Wbrew zarzutom pozwanego biegli wyjaśnili, że o ich decyzji nie decydowały nowe dowody w postaci karty szpitalnej związanej z zabiegiem operacyjnym dotyczącej okresu od dnia 07.11.2012 r. do dnia 20.11.2012 r. oraz karty informacyjnej pobytu na Oddziale (...) od 06.12.2012 r. do 03.10.2013 r. Podnieśli, że zapoznali się z nimi ale nie miały one wpływu na ostateczne wnioski opinii. Biegli szczegółowo wymienili również dowody z których wypływały wnioski zawarte w opinii wydanej w sprawie VI U 886/12.

Sąd Okręgowy uznał, iż opinia biegłych jest logiczna i wyczerpująca. Argumentacja biegłych jest przekonująca w świetle zasad doświadczenia życiowego oraz wskazań wiedzy i logiki. Opinia ta jest w ocenie Sądu wiarygodna i dlatego Sąd uznał ją za miarodajną dla wydania rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że zarzuty do opinii wniósł pozwany wskazując, że się z nią nie zgadza oraz podnosząc, że wymienione wyżej dokumenty miały znaczenie dla oceny niezdolności do pracy ubezpieczonego, co potwierdzają orzeczenia innych zespołów biegłych.

W ocenie Sądu meriti powyższe zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienie. Biegli dysponując wiadomościami specjalnymi jednoznacznie wskazali, że nowe dowody stanowiły jedynie potwierdzenie ich stanowiska. Opinia

biegłych w tym zakresie była jasna, czytelna i logiczna. Tym samym w ocenie Sądu nie zasługiwały na uwzględnienie nieprecyzyjne zarzuty pozwanego zmierzające wyłącznie do przedłużenia postępowania.

Zdaniem Sądu Okręgowego, pomimo, że w sprawie VI U 886/12 orzekały trzy zespoły biegłych, to właśnie opinia biegłych wydających opinie w niniejszej sprawie uznana została za rozstrzygającą. Pozostałe opinie pozostawały bez znaczenia z uwagi na fakt, że nie stanowiły podstawy rozstrzygnięcia. Dodatkowo w Sąd pierwszej instancji zauważył, iż biegli J. B. i J. W. w opinii z dnia 22.04.2014 r. wydanej w sprawie IV U 886/12 wskazywali, że ortopeda konsultant ZUS w swojej opinii z dnia 21.05.2012 r. orzekł, iż przez pierwsze 3-4 miesiące po operacji w styczniu 2012 r. są wskazania do uznania całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonego, a nadto ubezpieczony w sprzeciwie z dnia 19.02.2012 r. podnosił, iż czeka na zabieg operacyjny biodra prawego i termin ma ustalony na 07.11.2012 r. Powyższe okoliczności jednoznacznie wskazują, zdaniem Sądu meriti, że pozwany dysponował wiedzą, która pozwalała mu na orzeczenie niezdolności do pracy ubezpieczonego. Z uwagi na to, że wszelkie okoliczności zostały wyjaśnione Sąd ten oddalił dalsze wnioski dowodowe pozwanego.

Odnośnie wysokości odsetek Sąd Okręgowy podzielił wyliczenia pozwanego organu rentowego który wskazał kwotę 5.552,98 zł. Wysokości tej kwoty nie była kwestionowana przez ubezpieczonego. Ponadto w ocenie Sądu wyliczenie to nie było dotknięte błędem i prawidłowo uwzględnia okresy opóźnienia, za które przysługuje ubezpieczonemu prawo do odsetek.

W konsekwencji powyższych wywodów, Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję zasądając na rzecz ubezpieczonego kwotę 5.552,98 zł tytułem żądanych odsetek.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się organ rentowy, zaskarżając je w całości i zarzucając mu sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że powodowi przysługują odsetki od nieterminowo wypłaconego przez organ świadczenia rentowego.

Wskazując na powyższy zarzut wniósł zmianę wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zdaniem apelującego, stanowisko Sądu pierwszej instancji uzasadniające zmianę powołanej powyżej decyzji, jest bezzasadne. Powołując się na treść przepisu art. 118 ust.1, ust.4 i ust.5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy wskazał, że w toku postępowania wydawane były odmienne opinie przez powołanych biegłych co zdaniem PKL, a w konsekwencji także organu rentowego uzasadniały wnioski składane w toku postępowania, które miały na celu wyjaśnienie wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności, z uwzględnieniem nowych dokumentów medycznych. W tym stanie rzeczy, w ocenie organu rentowego, w sprawie nie zachodzą przesłanki określonych w powołanych powyżej przepisach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, a swe ustalenia oparł na należycie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie wykraczała poza granice wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wywiódł prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów. Stąd też, Sąd Apelacyjny ustalenia tego Sądu w całości uznał i przyjął jako własne.

Sąd odwoławczy nie stwierdził przy tym naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, w związku z czym poparł rozważania tego Sądu również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia.

Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjął za własną, w pełni dzieląc wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd drugiej instancji nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytoczenia zawartych w nim argumentów

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97, OSNAP 1998/3/104 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 grudnia 1999 r., I PKN 402/99, OSNAP 2001/8/272).

W rozstrzyganej sprawie organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do odsetek od świadczenia rentowego przyznanego ubezpieczonemu od dnia 18 czerwca 2012 roku na mocy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim wydanego w sprawie VI U 886/12. Przy czym apelujący nie zakwestionował w żadnej mierze ustaleń Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim dotyczących materiału dowodowego, którym dysponował Sąd Okręgowy wydając powyższe rozstrzygnięcie.

Sąd pierwszej instancji rozstrzygając niniejszą sprawę o prawo do odsetek wyraźnie wskazał, że wydając wyrok w sprawie, oparł się na opinii biegłych z akt sprawy, z której wynikało jednoznacznie, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy. Jednocześnie, z akt tych nie wynikało, by ubezpieczony przed badaniem przez biegłego sądowego składał jakąkolwiek nową, nieznaną uprzednio organowi rentowemu dokumentację medyczną. Mimo tej okoliczności ustalenia organu rentowego przyznającego prawo do renty dopiero były nieprawidłowe.

Sąd Okręgowy w swoim uzasadnieniu wyjaśnił dlaczego dał przymiot wiarygodności opiniom tych a nie innych biegłych i dlaczego dał przymiot wiarygodności opinii biegłych wydanej w niniejszej sprawie. Sąd Apelacyjny w pełni podziela wnioski Sądu pierwszej instancji w tym zakresie.

Ustosunkowując się do podniesionego zarzutu, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że opinie biegłych w części motywacyjnej oraz wynikach badań przedmiotowych są wiarygodne i przekonujące. Zostały sporządzone przez osoby legitymujące się wysokimi kwalifikacjami oraz wiedzą medyczną, które posiadają specjalizacje adekwatne do zgłaszanych schorzeń.

Zdaniem Sądu odwoławczego wskazane opinie spełniają wszystkie wymagania stawiane przez Sąd opiniom i uwzględniają wymogi prawne stawiane przez ustawodawcę przy orzekaniu o niezdolności do pracy. Odpowiadają wymogom zawartym w art. 285 k.p.c., zawierając dokładny opis stanu faktycznego, a wyciągnięte wnioski oraz uzasadnienie opinii pozwoliły Sądowi na sprawdzenie logicznego toku rozumowania biegłych lekarzy. Również odpowiedzi udzielone przez specjalistów są kategoryczne i zrozumiałe, dzięki czemu Sąd Okręgowy mógł właściwie je rozważyć.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd orzekający w pierwszej instancji prawidłowo przyjął, że po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie nie zachodziła już potrzeba dopuszczania kolejnych dowodów z opinii biegłych sądowych, w szczególności z opinii innych biegłych sądowych, skoro w przeważającej części zgodne oceny biegłych sądowych były jednoznaczne i nie zostały skutecznie podważone. Wielokrotnie Sąd Najwyższy stwierdzał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, gdyż odmienne stanowisko oznaczałoby przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszystkich możliwych opinii biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byli tego samego zdania, co ubezpieczony.

Niezakwestionowanie powyższych okoliczności ustalonych przez Sąd meriti w niniejszej sprawie czyni zarzut organu rentowego podniesiony w apelacji nieuzasadnionym, tym bardziej, że poza jego sformułowaniem organ rentowy nie przedstawił żadnych argumentów, które mogłyby przemawiać na korzyść stanowiska zajętego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Gdyby bowiem organ rentowy w sposób właściwy ocenił stan zdrowia ubezpieczonego już w toku postępowania przed ZUS-em to przyznałby świadczenie od 2012 r.

_W niniejszej sprawie okolicznością niezbędną do wydania decyzji było dokonanie oceny stanu zdrowia wnioskodawcy. W świetle powołanych przez Sąd pierwszej instancji przepisów stwierdzić należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotnym jest zatem, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy – czy istniały przeszkody by lekarz orzecznik ZUS wydał opinię o niezdolności ubezpieczonego do pracy. Jak wynika z przedstawionych wyżej wyników postępowania dowodowego, zarówno ustalenia Lekarza Orzecznika ZUS, jak i Komisji Lekarskiej ZUS w przedmiocie zdolności do pracy okazały

się błędne. Biegli sądowi na podstawie tych samych okoliczności i tych samych dokumentów oraz po przeprowadzeniu – tak samo jak w postępowaniu przed organem rentowym – badania ubezpieczonego ustalili wyższy stopień niezdolności do pracy. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał błędną decyzję, odmawiającą przyznania prawa do świadczenia w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko lekarze orzecznicy prawidłowo ustalili stan zdrowia ubezpieczonego. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, co w konsekwencji prowadzi do konieczności zasądzenia odsetek od nieterminowo wypłaconego świadczenia zgodnie z przepisami wskazanymi przez Sąd Okręgowy.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

SSO (del.) Gabriela Horodnicka- SSA Barbara Białecka SSA Beata Górska

Stelmaszczuk